

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4189/23
21.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миле Ромчевић, адвокат из Београда, Гужанска 10/19, против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, Тимочка 15, поштански фах 2, 11105 Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 8888/21 од 22.3.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 8888/21 од 22.3.2023. године, у другом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у четвртном ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 8888/21 од 22.3.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија - Министарство одбране да тужиоцу АА из ..., на име трошкова првостепеног поступка исплати износ од 190.492,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 8888/21 од 22.3.2023. године, првим ставом изреке, дозвољено је преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 15.6.2022. године. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од марта 2015. године до марта 2018. године, исплати појединачно означене месечне износе са траженом законском затезном каматом. Трећим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због

изгубљене зараде за период од априла 2018. године до септембра 2020. године, исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом почев од 21. дана у месецу за претходни месец, па до исплате. Четвртим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 214.492,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Благовремено изјављеним жалбама тужилац и тужена побијали су првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...10/23) и то тужилац у другом и четвртм ставу изреке, а тужени решење о трошковима поступка садржано у четвртм ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка опредељено су тражили.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца није основана, а да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, тужилац је био професионални војник у Војсци Југославије, у чину капетана све до 31.12.1992. године, када му је престала професионална војна служба због трајне неспособности за службу у Војсци. Решењем ССНО - Завода за социјално осигурање војних осигураника - Одељење за информатику, матичну евиденцију и првостепени поступак ИП 100289 УП-1 289/93 од 12.3.1993. године, тужиоцу – капетану признато је право на инвалидску пензију од 1.1.1993. године. Решењем Министарства одбране - Дирекција за имовинско правне послове - Одељење у Београду Пар. бр. 74/05 од 20.3.2007. године, тужиоцу је признато право на месечну ренту због изгубљене зараде у висини новчане вредности од 1.815,024 бодова почев од дана 1.4.2007. године и убудуће док за то буду постојали законски услови по важећој вредности бода у моменту исплате, као и исплата износа од 338.664,59 динара на име доспелих, а неисплаћених obroка новчане ренте за период од 1.5.1995. године до 31.3.2007. године. Према редовном току ствари тужилац би у смислу одредаба тада важећег члана 43 Закона о Војсци Југославије био унапређен у чин капетана прве класе са даном 24.7.1995. године, затим у чин мајора са даном 24.7.1999. године, па у чин потпуковника са даном 24.7.2003. године. Налазом вештака економско финансијске струке од 27.12.2018. године и допунским налазима истог вештака од 29.5.2019. године и од 3.6.2022. године, обрачуната је разлика у висини плате који би тужилац остварио да је остао у професионалној војној служби да није било штетног догађаја и исплаћене инвалидске пензије и ренте у периоду од 1.5.2019. године до 22.9.2020. године, када би истом професионална војна служба престала по сили закона.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са члановима 195 став 2 и 196 (техничком грешком означен члан 96) Закона о облигационим односима оценио, с обзиром на то да је могућност повећања ренте дозвољено само за убудуће, односно од подношења захтева сходно члану 196 Закона о облигационим односима да тужилац нема право на накнаду изгубљене зараде за период

од марта 2015. године до марта 2018. године. Оценио је да тужиоцу не може за идентичан период припадати право на накнаду штете због изгубљене зараде и право на ренту, која је призната као разлика између инвалидске пензије коју прима и плате коју би остварио да није утврђена трајна неспособност за обављање војне службе услед штетног догађаја. Оценио је да није од утицаја на другачији закључак првостепеног суда чињеница што није донета судска одлука којом се тужиоцу признаје право на ренту, јер је тужилац могао истаћи захтев у мирном поступку туженој за повећање ренте, као и у судском поступку, те да одредба члана 196 Закона о облигационим односима искључују ретроактивност. Првостепени суд је закључио да тужиоцу припада право на накнаду изгубљене зараде за период од подношења тужбе до тренутка када је стекао право на старосну пензију сходно члану 195 став 2 Закона о облигационим односима. Првостепени суд је оценио да је према допунском налазу вештака, од подношења тужбе до стицања услова за старосну пензију дошло до повећања ренте на коју тужилац има право, јер су измењени услови за обрачун плате, па би тужиоцу у складу са оствареним стажом и школом коју је имао, завршеном Војом академијом, да је остао у служби у Војсци напредовао, те да истом припада накнада штете само у висини разлике између инвалидске пензије и ренте коју прима по решењу од 2007. године и зараде коју би примао за период од подношења тужбе до стицања услова за старосну пензију, да је остао на служби у Војсци у појединачно означеним износима утврђеним налазом вештака. На досуђене износе тужиоцу је сходно члановима 186 и 277 Закона о облигационим односима, досуђена законска затезна камата почев од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате. Првостепени суд је разматрајући приговор застарелости оценио да је исти неоснован, и да нема места примени одредаба о застарелости потраживања, јер оштећени - тужилац у сваком моменту може поднети тужбу за повећање ренте када се стекну услови из члана 196 Закона о облигационим односима, а измењена висина ренте досуђује се од момента подношења тужбе суду, из којих разлога је одбијен као неоснован тужбени захтев који се односи на потраживања тужиоца за период од марта 2015. године до подношења тужбе, односно закључно са мартом 2018. године.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано је жалбено указивање тужиоца на погрешну примену материјалног права - да се у конкретном случају не примењују одредбе члана 196 Закона о облигационим односима пошто је тужена преузела обавезу да сама одлучује о висини и исплати ренте и не постоји правноснажна судска одлука.

Према одредби члана 188 ставом 1 Закона о облигационим односима, у случају смрти, телесне повреде или оштећења здравља, накнада се одређује, по правилу, у облику новчане ренте, доживотно или за одређено време. Ставом 2 истог члана прописано је да новчана рента досуђена на име накнаде штете плаћа се месечно унапред, ако суд не одреди што друго. Ставом 3 истог члана прописано је да поверилац има право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте, осим ако то према околностима случаја не би било оправдано. Ставом 4 истог члана прописано је да ако дужник не пружи обезбеђење које суд одреди, поверилац има право да захтева да му се

уместо ренте исплати једна укупна свота чија се висина одређује према висини ренте и вероватном трајању повериочевог живота, уз одбитак одговарајућих камата. Ставом 5 истог члана прописано је да из озбиљних узрока поверилац може и у другим случајевима захтевати, одмах или доцније, да му се уместо ренте исплати једна укупна свота.

Према одредби члана 195 став 1 Закона о облигационим односима онај ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је да накнади трошкове око лечења и друге потребне трошкове у вези са тим, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Под зарадом се подразумева свака имовинска корист која се постиже радом од сваке делатности која доноси приходе. Ставом 2 истог члана прописано је да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице је дужно да плаћа повређеном новчану ренту као накнаду за ту штету. То даље значи да се изгубљена зарада испољава у виду губитка због немогућности повређеног да оствари приходе које је остваривао до повређивања, а због последица повреде то више не може да чини. Због тога би оштећени имао право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте, осим ако то према околностима случаја не би било оправдано (члан 188 став 3 Закона о облигационим односима).

Према одредби члана 196 Закона о облигационим односима суд може на захтев оштећеног за убудуће повећати ренту, а може је на захтев штетника и смањити или укинути, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац би по редовном току ствари напредовао у чин капетана прве класе са даном 24.7.1995. године, затим у чин мајора са даном 24.7.1999. године, па у чин потпуковника са даном 24.7.2003. године, те би дошло до повећања зараде коју би тужилац примио да је остао у професионалној војној служби, односно дошло је до знатније разлике између новчаног износа који прима по решењу тужене од 20.3.2007. године и зараде коју би остваривао. У том смислу, тужилац има право на повећање ренте сходно одредби члана 196 Закона о облигационим односима и тужиоцу како је правилно првостепени суд закључио припада право на тражену увећану ренту за убудуће (услед промењених околности) за период од подношења захтева за повећање ренте, односно од дана подношења тужбе. Ова врста материјалне штете се досуђује у појединачним месечним износима, као разлика у висини између плате који би тужилац примио да је остао у служби (са чином потпуковника) и примања које је остварио према исплаћеној ренти, која доспева сваког 21. дана у месецу за претходни месец, у ком случају тужиоцу припада и право на законску затезну камату почев од настанка штете, односно од доспелости сваког појединачног месечног износа сходно одредбама чланова 186 и 277 Закона о облигационим односима. Висину накнаде материјалне штете изражену у месечним износима правилно је првостепени суд утврдио из налаза вештака економско финансијске струке од 27.12.2018. године, као и допунским налазима истог вештака од 29.5.2019. године и 3.6.2022. године.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је материјална штете због изгубљене

зараде и накнаде штете у виду ренте у принципу иста ствар, исто потраживање, те да само протек времена опредељује назив - именовање потраживања.

Имајући у виду цитиране законске одредбе материјална штета због зараде изгубљене због неспособности за рад и рента су две различите врсте накнаде материјалне штете настале због телесног оштећења или нарушења здравља. Разликују се по временском периоду за који се могу досудити оштећеном, односно по времену настанка у односу на време пресуђења, јер је губитак зараде штета која је већ настала умањењем реално очекиваних прихода оштећеног који нису остварени због проузроковане штете нарушењем здравља, што значи да је штета настала у прошлости у односу на време пресуђења (време од повреде, током лечења до доношења судске одлуке). То је дакле зарада коју би повређено лице остварило да му нису нанете телесне повреде или да му није нарушено здравље. Време лечења и према томе време неспособности за рад одређује лекар као медицински стручњак и за суд је меродавно његово мишљење. При утврђивању зараде коју би оштећени остварио за време неспособности за рад због лечења узима се у обзир стварна зарада коју би лице остварило, јер се ради о стварној штети. Дакле, за штету која је већ наступила у време доношења судске одлуке у виду губитка или умањења зараде, накнада нема карактер ренте или доспеле, а неисплаћене ренте (од подношења тужбе до пресуђења), већ накнаде штете због губитка зараде од повређивања, па до доношења судске одлуке.

Насупрот томе, рента је врста накнаде штете која се такође огледа у губитку или умањењу зараде оштећеног, али која ће временски настати после пресуђења. Услов за остварење права на ренту је да оштећени не оздрави потпуно у смислу оспособљавања за рад, него постане потпуно или делимично неспособан за рад. Основ за остварење права на ренту, као врсте накнаде материјалне штете, је постојање умањења радне способности. Висина ренте се утврђује према параметрима у време пресуђења - то је она зарада коју би оштећени остваривао у моменту доношења судске одлуке да није било штете, али се досуђује за убудуће – од пресуђења. Стога се накнада штете у виду новчане ренте може досудити само за штету која постоји (доказано је да постоји умањење имовине због неспособности за рад) у моменту доношења судске одлуке, па убудуће, а не и за раније претрпљену штету (временски насталу до пресуђења).

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је погрешан закључак суда да тужилац нема право на исплату изгубљене зараде пре подношења тужбе. Ово из разлога што је тужиоцу решењем тужене од 20.3.2007. године, по ком решењу је тужена поступала и исплаћивала тужиоцу утврђени месечни новчани износ ренте. Наведено решење тужене је било коначно и све до подношења тужбе у овом поступку, тужена није била у обавези да по службеној дужности испитује да је тако одређена висина ренте у складу са промењеним околностима које се односе на чињеницу да би тужилац током 2003. године, по редовном току ствари био унапређен у чин потпуковника да је остао у професионалној војној служби. Следом изнетог, не може се узети да је тужилац кривицом тужене претрпео материјалну штету у периоду од марта 2015. године до дана подношења тужбе (28.3.2018. године), како је тужбом и тражио, без обзира на постојање разлике у износима које је примао на име утврђене ренте од стране органа тужене и зараде коју би остваривао да је остао у професионалној војној служби. Како је тужена испуњавала своју обавезу исплате ренте тужиоцу по решењу од 20.3.2007. године (које према стању у списима није било ожалбено), то тужена не може бити

обавезана на исплату разлике у новчаним износима који се односе на период пре подношења тужбе, јер ту разлику није била у обавези да плати пошто је тужилац исплату разлике тражио тек подношењем тужбе.

Без утицаја је жалбено указивање тужиоца да је тужена испуњавала преузету обавезу пре подношења тужбе из посебног облигационог односа са тужиоцем који није произишао из правноснажне судске одлуке, нити из управног акта, већ да је обавеза тужене проистекла из уговорног односа, с обзиром на то да нема разлике да ли је одлуку о ренти донео суд или надлежан орган, а у конкретном случају тужиоцу је рента утврђена решењем органа тужене од дана 20.3.2007. године.

Међутим, основано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права у погледу одлуке о трошковима поступка садржане у четвртном ставу изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 153 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да је странка која у целини изгуби парницу дужна да противној странци накнади трошкове. Ставом 2 истог члана прописано је да ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнуту испех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова, док је ставом 3 истог члана прописано да суд може да одлучи да једна странка накнади све трошкове које је противна странка имала ако противна странка није успела само у сразмерно незнатном делу свог захтева, да због тог дела нису настали посебни трошкови.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци узети у обзир оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова одлучује суд, ценећи све околности.

Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређен захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужиоцу који је делимично успео у спору, сразмерно постигнутом успеху (724.372,24 динара), припадају трошкови за заступање од стране пуномоћника из реда адвоката сходно члановима 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и то за састав тужбе и два образложена поднеска од 24.5.2018. године и од 4.8.2022. године у износу од по 9.000,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, на име приступа на три неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, трошкови вештачења у износу од 20.000,00 динара, као и на име судске таксе за тужбу и првостепену пресуду у износу од по 36.496,00 динара, укупно 190.492,00 динара, према Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи важећим у време пресуђења. На досуђени износ трошкова првостепеног поступка тужиоцу припада законска затезна камата почев од извршности одлуке до исплате у складу са члановима 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима.

По оцени Апелационог суда трошкови тужиоца за заступање пуномоћника

адвоката за састав поднесака од 27.5.2021 године и од 28.6.2021. године (у којима даје правно тумачање законских одредаба), представљају трошкове који у смислу одредбе члана 154 став 1 Закона о парничном поступку нису били потребни ради вођења парнице, па у том смислу тужилац нема право на њихову накнаду.

Са изложено, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке, а применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке ове пресуде.

Како тужилац није успео са жалбом, док је тужена успела са жалбом само у незнатном делу, то су сходно члану 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку одбијени као неосновани њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у трећем ставу изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић